

DESIGNUL ACTIVITĂȚII **Didactica infuzării**

Titlu activitate: Textul informativ. Textul jurnalistic - știrea

Concepte cheie din domeniul educației media: *știrea, interesului public, interesului publicului, valoarea de știre, lead, context, corpul știrii, fapte, opinii.*

Concepte cheie din domeniul disciplinei: *text literar vs. text nonliterar, text publicistic/jurnalistic, scopul textului nonliterar, fapte, opinii.*

Relevant pentru: JURNALISMUL CA MODALITATE DE COMUNICARE - Știrea (redactarea - elementele unei știri corect construite); Limbă și comunicare

Clasa a XI-a

Motivația (de ce?)

Rezultate așteptate: Elevii își vor dezvolta competențele vizând înțelegerea textelor literare sau nonliterare, precum și redactarea textului nonliterar;

Obiectiv operațional: La finalul activității elevii vor ști să evalueze valoarea de știre și să identifice elementele unei știri corect contruite, să redacteze o știre (valorificând lectura și înțelegerea unui text nonliterar/literar);

Scopul: Pentru a contribui la formarea elevilor astfel încât să devină cetățeni educați media

Tema (ce?): Textul jurnalistic - știrea

Descriere (cum?)

Evocare

Profesorul reamintește elevilor că, în orele precedente, au discutat despre textul jurnalistic, despre ce calități trebuie să aibă o informație pentru a deveni știre.

Știrea este genul jurnalistic de bază, care selectează, organizează și prezintă evenimentele importante ale zilei. Scopul știrii este să informeze publicul.

Jurnalismul răspunde interesului public, semnalând problemele din societate. Este în mandatul jurnaliștilor să îi monitorizeze și să îi critice pe cei aflați la putere, în numele publicului. Uneori, știrile răspund interesului publicului, abordând aspecte minore, care satisfac exclusiv curiozitatea.

Valoarea de știre (newsworthiness) este calitatea unui fapt ori a unui eveniment de a fi suficient de interesant pentru a fi inclus în buletinele de știri. Pentru a deveni știre, o informație trebuie să aibă una sau mai multe dintre următoarele calități:

- Noutate,*
- Proeminența actorilor,*
- Proximitate,*
- Impact și consecințe,*
- Conflict,*
- Interes public,*
- Interes uman,*
- Raritate sau unicitate.*

Profesorul prezintă o știre și discută cu elevii dacă știrea propusă îndeplinește calitățile cerute:

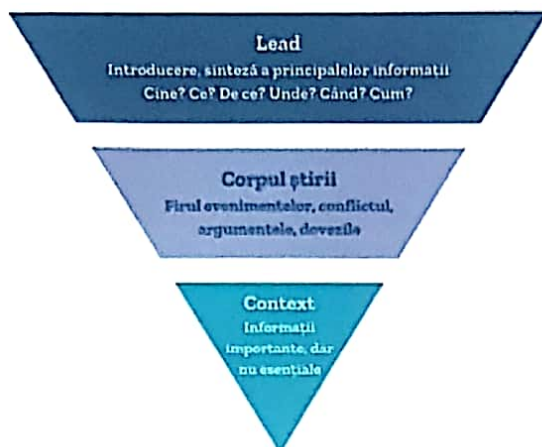
<https://adevarul.ro/stiri-externe/rusia/rusia-a-cheltuit-miliarde-pentru-fortificatii-2275676.html>

Profesorul reamintește elevilor că, în orele precedente, au discutat despre romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” de Camil Petrescu, actualizează împreună incipitul, capitolul I, secvența în care personajul narator, Ștefan Gheorghidiu, prezintă fortificațiile de pe Valea Prahovei, în primăvara anului 1916, înainte de intrarea României în Primul Război Mondial.

Elevii sunt îndrumați să identifice asemănări/deosebiri între cele două texte (tipuri diferite de texte, tema comună, a războiului).

Realizarea/Constituirea sensului

Anexa 4.3.3. Piramida inversată (schema de construcție a știrii)

Profesorul proiectează pe tablă un triunghi cu vârful în jos, împărțit în trei părți și îndrumă elevii să identifice elementele unei știri corect construite.

Profesorul va discuta cu elevii, va oferi explicații, se va asigura că aceștia știu că:

Prima parte a unei știri are scop introductiv, se prezintă sintetizat ideile principale. Această parte a știrii se numește „lead”, cuvânt în limba engleză care înseamnă a conduce, a îndruma, iar scopul acestui paragraf este să îndrume cititorul în direcția potrivită, să îi prezinte ideile principale în formă condensată.

„Lead”-ul răspunde la 6 întrebări esențiale:

Cine?

Ce?

De ce?

Unde?

Când?

Cum?

A doua parte a unei știri este corpul acesteia și conține informațiile principale care oferă clarificări și credibilitate știrii: se prezintă firul evenimentelor, este introdus conflictul, se prezintă argumentele și dovezile (ex. citatele surselor pe care jurnalistul le-a consultat).

Corpul știrii: firul evenimentelor, conflictul, argumentele, dovezile.

Partea finală a știrii reprezintă contextul, care plasează în mintea cititorului evenimentul într-un cadru mai larg, introducând informații care sunt importante, dar nu sunt esențiale.

Reflecție

Profesorul le cere elevilor să identifice în știrea dată elementele componente (pe parcursul prezentării știrea).

Profesorul le oferă elevilor textul literar suport, precum și o fișă de lucru și le propune să lucreze pe grupe, având următoarele sarcini:

1. Să recitească textul;
2. Să identifice în textul literar aspectele corespunzătoare fiecărei părți componente a unei știri: știri despre pregătirile de intrare în război ale României, așa cum își imaginează ei că ar putea apărea în presa vremii;
(„Lead”-ul: Cine? Ce? De ce? Unde? Când? Cum? Corpul știrii: firul evenimentelor, conflictul, argumentele, dovezile. Informații care sunt importante, dar nu sunt esențiale)
3. Cu evidențierea critică de culori diferite, să sublinieze în textul literar aspectele corespunzătoare fiecărei părți componente a unei știri;
4. Să aleagă un titlu.

După realizarea sarcinii de lucru, profesorul ghidează o discuție despre aspectele identificate, în comparație cu textul jurnalistic propus anterior.

Temă suplimentară de reflecție: Care sunt registrele/abordările posibile pentru o știre despre război, ce poate fi redactată pe baza aceluiași fragment? Dar pe o altă temă prezentă în textul dat?

Profesorul cere elevilor să redacteze o știre pe baza faptelor și opiniilor din textul literar, ca temă pentru acasă, pe baza componentelor identificate.

ANEXE

Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război.

de Camil Petrescu

CARTEA ÎNTÂIA - LA PIATRA CRAIULUI, ÎN MUNTE

În primăvara anului 1916, ca sublocotenent proaspăt, întâia dată concentrat, luasem parte, cu un regiment de infanterie din capitală, la fortificarea văii Prahovei, între Bușteni și Predeal. Niște șanțulețe ca pentru scurgere de apă, acoperite ici și colo cu ramuri și frunziș, întărite cu pământ ca de un lat de mână, erau botezate de noi tranșee și apărau un front de vreo zece kilometri. În fața lor, câteva dreptunghiuri de rețele și "gropi de lup" erau menite să sporească fortificațiile noastre. Toate capetele acestor tranșee, risipite ici-colo, supraveghind șoseaua (?) de pe boturi de deal, nu făceau, pus cap la cap, un kilometru. Zece porci țigănești, cu boturi puternice, ar fi rămat, într-o jumătate de

zi, toate întăriturile de pe valea Prahovei, cu rețele de sârmă și cu "gropi de lup" cu tot. (Gropile astea de lup erau niște gropi cât cele pe care le fac, jucându-se, copiii în nisip, iar în fund aveau bătut câte un mic țărșuș, ascuțit apoi ca o țepă în sus.)

După socotelile Marelui stat-major român din 1916 - adică din timpul bătăliei de la Verdun - dușmanul care venea la atac avea să calce, din nebăgare de seamă, în aceste gropi și să se împungă în țepi, fie în talpă, fie în spate. Despre "valea fortificată" a Prahovei vorbea cu respect toată țara: Parlamentul, partidele politice și presa. Ca să nu poată fi văzute din tren aceste realizări misterioase, vagoanele nu circulau decât cu perdelele trase, sau, dacă nu erau perdele, cu geamurile mânjite cu vopsea albă, iar de la Sinaia, pe fiecare culoar, erau santinele cu baioneta la armă.

La 10 mai, în același an, eram mutat în regimentul XX, care, de un an și mai bine, se găsea pe frontieră, deasupra Dâmbovicioarei în munți, tot pentru acoperire și fortificații. Aci, aceeași glumă: câteva sute de metri de tranșee-jucării erau menite să illustreze principiile tactice ale armatei române de neînvins. Frontul de acoperire al batalionului nostru se întindea pe vreo zece-cincisprezece kilometri de frontieră, către vama Giuvalea în dreapta, iar spre stânga până la domul alb, de piatră, al culmii Piatra Craiului. Noi "fortificasem" însă, cu trei sute de metri de tranșee, ca mai sus, dar fără gropi de lup, numai bătătura de iarbă verde dintre căsuța care ne slujea de popotă și căsuța unde locuia comandantul de batalion. Firește că dacă vreun nefericit s-ar fi rătăcit pe aci "să vadă" întăriturile noastre, ar fi fost arestat și probabil executat ca un spion. În realitate, vremea se trecea cu instrucție într-o poiană mai mărișoară, cu asalturi eroice, care nu erau departe de jocurile de copii din mahalaua Oborului, când ne împărțeam în români și turci, și năvăleam urlând unii într-alții. Știu bine că în acest timp se dădeau asigurări în Parlamentul țării că "suntem bine pregătiți", că în doi ani de neutralitate "armamentul a fost pus la punct", iar anumite persoane își luau răspunderea afirmării că suntem gata "până la ultimul nasture, până la ultimul cartuș", iar cu știința luptei până la cucerirea oricărei poziții, fie ea socotită ca inexpugnabilă.

Pentru ceilalți, poate că aceasta vilegiatură militară n-ar fi fost prea mult dezagreabilă. Camarazii erau oameni cumsecade, care își credeau la necaz. Prânzurile și cinele luate laolaltă, în odăița scundă a popotei, treceau potolit, între mâncăruri de birt mic, trăgănite convorbiri despre amărăciunile concentrării prea îndelungate, despre intrigile de la comanda regimentului, despre cele mai bune sfaturi pentru pregătirea murăturilor și a borșului, menite să fie trimise prin scrisori acasă, și, în zile mai de seamă, despre partidele politice ale țării, când cei care citeau gazeta în fiecare zi aveau prilej să strălucească prin comunicări inedite.

Pentru mine însă această concentrare era o lungă deznădejde. De multe ori seara, la popotă, era destul un singur cuvânt ca să trezească răscoliri și să întărească dureri amorțite. E îngrozitoare uneori această putere a unei singure propozițiuni, în timpul unei convorbiri normale, ca să pornească dintr-o dată măcinarea sufletească, așa cum din zecile de combinații cu șapte litere ale unui lacăt secret, una singură deschide spre interior. În asemenea împrejurări, nopțile mi le petreceam în lungi insomnii, uscate și mistuitoare. La drept vorbind însă, în astă-seară nu atât discuția, care nu mai era o simplă aluzie, m-a aruncat în halul acesta de răscolire, ba era chiar prea directă ca să mai fie atât de otrăvitoare, cât încercarea neizbutită, pe lângă comandantul batalionului, de a obține o permisie la Câmpulung.

"Popota" unde suntem acum e într-o odaie mică, sătească, mai sus decât toate satele românești din munte. E abia mai mare ca o colibă, văruiată în alb, cu două paturi înguste la perete, acoperite cu velințe vechi, și care acum ne slujesc și drept scaune de masă. O lampă de "gaz" dă o lumină gălbuie, aproape la fel de leșinată ca a vinului, din paharele mari de apă, de dinainte. Masa e, firește, de brad, ca la cârciumile de drum mare și acoperită cu pânză țărănească. Cum fiecare ofițer are tacâmul lui de

acasă, ales cu dinadins de proastă calitate, "că se pierde", avem dinainte o împerechere de farfurii, cuțite și pahare, adunate parcă de prin bălci.

Toți cei paisprezece ofițeri ai batalionului de acoperire suntem îngrămădiți aici și, în așteptarea cafelelor, se continuă, fără ca nimeni să se sinchisească de fumăria în care ne găsim, discuția începută o dată cu masa și iscată de o gazetă adusă de la aprovizionare. Întâmplarea e între cele obișnuite, iar discuția e la fel cu toate discuțiile literare, filozofice, artistice, politice, militare, religioase ale oamenilor care, în saloane, în restaurante, în tren, în sala de așteptare a dentistului, "își spun părerea lor" cu convingerea neînduplecată și matematică cu care larvele își țin în jur gogoși. Un proces dezbătut la Curtea-cu-jurați din București a sfârșit printr-o achitare, pățimăș comentată. Un bărbat din așa-zisa societate bună și-a ucis nevasta necredincioasă și a fost absolvit de vină de către judecătorii lui.

Scenariul de activitate este realizat de Mariana Șologon, profesor de limba și literatura română la Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Municipiul Ploiești, în cadrul Programului de formare „Introducere în educația media pentru profesorii de Limba și Literatura română și discipline conexe”, pe baza informațiilor și a materialelor oferite ca suport. Cursul este parte a „Programului de Educație Media”, un demers strategic derulat de Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI), acreditat de Ministerul Educației prin OME 3559/29.03.2021,